

Paplatelės miško šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

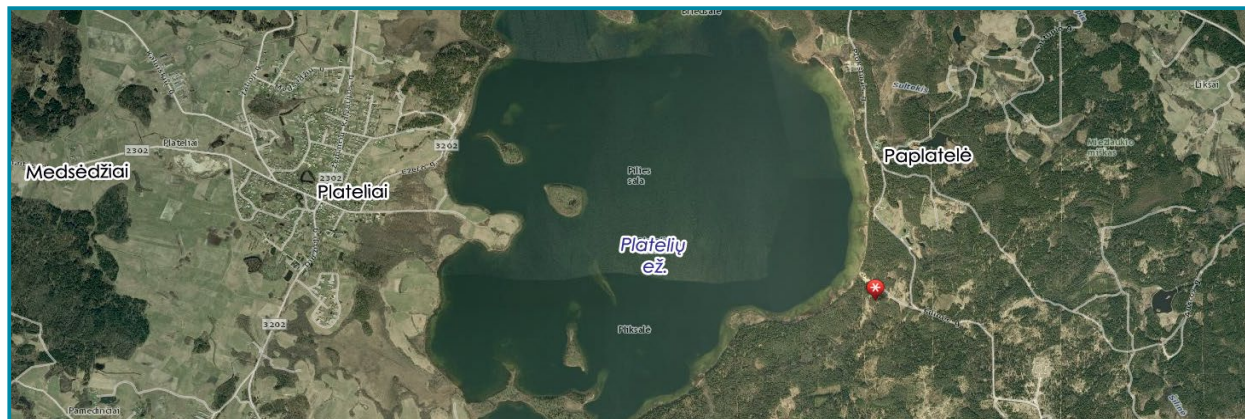
Nėra

Koordinatės

LKS: 368233; 6213429

Adresas

Paplatelės k., Žemaičių Kalvarijos sen., Plungės r. sav. Versmės yra ŽNP rekreacinės zonos su Paplatelės botaniniu ir zoologiniu draustiniu paribyje. Nuo Platelių ežero rytiniu miškingo apyežerio kylančiu šlaitu jis nutolęs 200–250 m (žr. Šv. Jono (Paplatelės šaltinis)

Aplinka

Nežinodami, šias miške pasislėpusias versmes rasime sunkiau. Geriausiai jų ieškoti nuo Paplatelės stovyklavietės ir Šv. Jono šaltinio, viršun šlaitais į pietryčius kylančiu miško keliuku ir nuo jo atsišakančiu takeliu link eglyno. Neverta brautis tiesiai mišku. Nuo pastarojo gerai žinomo pietryčių kryptimi, miško krūmyne užsislėpęs ieškomas šaltinis tenutolęs tik 150 metrų. Pavaikštinėję mišku, būtinai jį surasite kitoje kairiojoje ar pietvakarinėje griovos pusėje, kuri prieš tai dar ir išsišakoja.

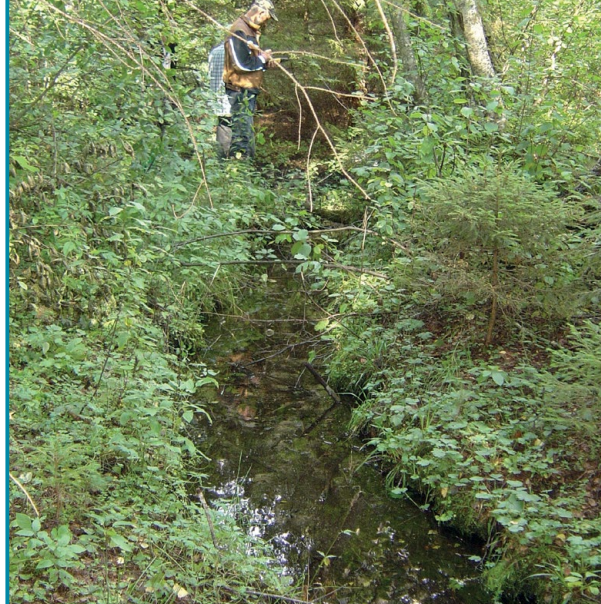
Aplink šaltinį padrėkusią laukymę gožia nedidelis krūmynas, supamas mišraus miško ir eglynėlio. Nuo pat stovyklavietės link jo verta eiti tik pėsčiomis.

Šaltinis yra Platelių tarpplaštakinio duburio Virkštos (Vrk) ledo guolio dubumos pačiame pietrytiniame pašalyje, visiškai priartėjusiam ir atsiremiančiam į iškilius (165–180 m NN) Plokštinės (Plkš) fluviokeimų masyvo erozinius, nuklotus deliuvio nušliaužomis ir nuobiromis 25–30 m aukščio šlaitus. Pastarieji leidžiasi į senąją ežerinę lygumą šioje

vietoje pačiame paviršiuje suklotą smulkučio smėlio (IIV), kiek giliau smulkaus ir įvairaus smėlio.

Dabartinė būklė, kaptazas

Versmė ar šaltiniojanti patvankėlė nekaptuoti. Prie jų numestos kelios lentos, aptręšęs rąstigalis. Padrėkęs krantelis išmindžiotas. Matyti, kad vanduo retkarčiais semiamas ir kažkieno naudojamas (ne vien žvėrių geriamas). Šaltinio sklidinios versmės atsivėrusios po pasvirusiu storoku beržų nedidelės miško laukymės su krūmokšniais pažemėjime. Čia, kiek statesniame šlaitelyje, susidariusi pailga (1 × 2 m) patvankėlė (negili, lėkštu dugnu duobutė). Jos dugne dumblas ir smėlis, iš kurio ir veržiasi vanduo. Aukštesniame ir stačiame (pietrytiniame) patvankėlės krantelyje atsidengia ežerinė klintis. Iš kito priešingo ir lėkštesnio pilkšvai gelsvu smėliu su kriauklių kiautelių nuolaužomis išklota išplona nuteka neužsistovintis versmės vanduo.

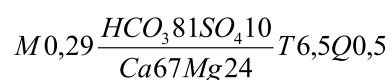
Vandens fizikinės savybės

Rekognoskuotės metu (2012-08-28) vanduo, išmatavus mobiliu matuokliu, palyginti su kitais šaltiniais, buvo šaltokas (6,5 °C), labai neaukšto savitojo elektros laidžio (SEL = 304 μS/cm), silpnai šarminis (pH = 7,80). Vanduo skaidrus, šaltas. Susiformavęs hidrodinamiškai atvirose smėlingose stovymėse turi daug deguonies (O₂ = 5,2 mg/l), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = +191 mV). Vanduo švarus, bespalvis, susiformavęs natūralioje miškinėje aplinkoje. Dujų išsiskyrimo reiškinį nepastebėta net pabadžius jo dugną. Vanduo neturi kokio nors specifinio skonio ir kvapo.

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Ištirpusių mineralinių medžiagų koncentracija 293 mg/l. Jis santykinai kietas, pasižymi nedideliu karbonatiniu (3,44 mg-ekv/l), virinant lengvai pašalinamu kietumu. Vandenyje aptikta nedidelė koncentracija nitritų (0,02 mg/l) ir amonio (0,03 mg/l), nitratų kiekis būdingas foninėms reikšmėms. Vandenyje labai nedidelis ir natrio bei chloro kiekis, nedaug organinės medžiagos (permanganato skaičius 1,6 mg/l) ir geležies.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	293		
Sausoji liekana 180 °C	196		
Bendrasis kietumas		3,44	
Karbonatinis kietumas		3,13	
Nekarbonatinis kietumas		0,31	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	10	0,28	7,27
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	19	0,40	10,39
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	194	3,13	81,30
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	2,4	0,04	1,04
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	5	0,22	5,97
Kalis, K ⁺	1	0,03	0,81
Kalcis, Ca ²⁺	51	2,54	68,83
Magnis, Mg ²⁺	11	0,90	24,39
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,66		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,60		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	284		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Nėra.

Tipas

Krintantis erozinis, su tam tikra išlyga gal net kontaktinis (?)

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Versmės pajėgumo (debito) nustatyti nepavyko. Nors vizualiai įvertinus – labai jau nemenkas, kažkur turėtų siekti 0,5–1 l/s ar arti 50 m³/d

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2012